

Kontrakt.

Sedan Kongl Majt under den 17de September 1886 i och för afdikning af frostförande för odling otjenliga massar, tillhörande Sicksjö med underlydande hemman i Järnäs by inom Götunda socken af Örebro län, enligt af Kommissionslandtmätaren O. Tengvall upprättad, af Kongl Majt fastställd plan, bestående af i afskrift härhos bilagda kostnadsförslag med dertill hörande plan- och profilritningar, i nåder beviljat ett anslag utan återbetalningsskyldighet af Sex Tusen Sex Hundrad 600° kronor att utgå af 1886 års frostfond; så, och i enlighet med Riksdagens för dylikt statsbidrag åtnjutande gifna, af Kongl Majt gillade föreskrifter, hafva undertecknade, ensamme egare af Sicksjö med underlydande hemman i Järnäs, i och för detta företag med Kongl Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, å Kongl Majt och Kronans vägnar, afslutat följande kontrakt, hvarigenom vi åtaga och förbinda oss:

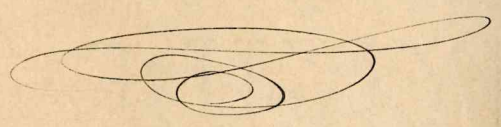
881.

Att afdikningen, hvarvid vi äro skyldiga att underkasta oss alla de villkor och kontrakter, som af Kongl Majt prövas lämpliga

och nödiga, skall vara påbörjad år 1886 och
fullbordad inom den 1 September 1889 i noggrann
öfverensstämmelse med den fastställda arbetspla-
nen, utan att anspråk på ytterligare bidrag af
allmänna medel må vidare kunna väckas; sko-
lande intressenterne genom kontant tillskott, ma-
terialier, arbete eller annat bidrag bestrida hvad
utöfver statsbidraget kan erfordras för företagets
fullbordande, samt för framtiden underhålla de
utförda arbetena intill dess sådan underhållsskyld-
ighet kan varda andra i laga ordning ålagd,
eller vederbörande från underhållsskyldigheten
befriats.

§ 2.

Att i händelse af växel, utan dertill erhål-
len vederbörlig tillåtelse, skett från den faststäl-
da arbetsplanen, eller arbetet, utan af Kongl Majt-
medgifvet anstånd med detsamma utförande, icke
blifvit fullbordadt inom därför bestämd tid, det då
inkommer på Kongl Majt att låta inställa all
vidare utbetalning af statsbidraget samt återfor-
dra hvad deraf uppburits, att på en gång eller
efterhand till Kongl Statskontoret inbetalas in-
om den tid som bestämmes af Kongl Majt ^{eller af} Riksdagen;
skolande vederbörande å sålunda lyftade
och återburna medel jemväl erlägga fem procent
årlig ränta från lyftningsdagen till dess återbe-
talning sker.

§ 3.

Att för den tjeneteman, som af Konge Väg - och Vattenbyggnadsstyrelsen förordnas att i arbetet verkställa besigtning, utvisa den gillade planen med dertill hörande plan- och profilritningar jämte de räkenskaper, som blifvit förda öfver företaget, samt det eller de kontrakt om arbetets öfvertagande på entreprenad till vissa delar eller i dess helhet, som möjligen afslutats.

§ 4.

Att om verkliga kostnaden för arbetets utförande befinnes understiga den beräknade, af vederbörande myndighet granskade och godkända kostnaden, skall det beviljade anslaget minskas med så stor del af den ifrågavarande besparingen, som det beviljade anslaget utgjort af den beräknade kostnadssumman.

§ 5.

Att, derest någon afvikelse från den fastställda planen skett, hafva, innan sista delen af statsbidraget får lyftas, till Konge Väg - och Vattenbyggnadsstyrelsen aflemnat fullständiga ritningar, utvisande den förändring som vidtagits.

§ 6.

Att godtgöra alla kostnader utan undantag, af hvad namn de vara må, som i följd af detta anslag förmedlas för Konge. Statskontoret.

Godkänd 18¹⁴/₉ 89

Beweis

Om verkställd afgränsning af afdelning af fisk
fjorane för odling otydliga mossar tillhvar.
or Sichelstjör med nuvarande hemman i Jär-
näs by inom Götternas socker af Örebro län.

Arbetet är af Kongl. Maj: fastställt ^{18¹⁷/₉ 86} or tillägs
utgjorande anvisades ett anslag af R. 6600.

Enligt med Kongl. Väg- och Vattenbyggnads
Styrelsen den 25 Januari 1887 afslutat kon-
trakt skall arbetet vara fullbordadt inom
den 1te September 1889.

Den beräknades arbetskostnaden uppgår
enligt giltigt förslag till R. 19800, till
hvilket belopp den verkliga kostnaden af-
ven har, enligt förhållande räkning, upp-
gått

Afdelningen afgränsades den 25 Augusti
och densamma befinnes till allen delavut-
förd i enlighet med den fastställda planen,
hvarför dess godkännande tillstyrkes.
Stockholm den 21 Augusti 1889.

Gustaf Norrman

Stämpel : 50
Lön 1: 50
R 2: —

Intressenterna i Sickselsjö Gods med derunder lydande hemman i Järnäs Debet

Utdelningen af fastförande mossar, tillhö-
 rande Sickselsjö och derunder lydande hem-
 man i Järnäs enligt derom mellan Intressen-
 terna å ena samt Kongl. Väg och Vattenbygg-
 nadsstyrelsen å andra sidan upprättadt
 kontrakt, i öfverensstämmelse med ~~förhå-~~
~~anden~~ ~~bestämning~~ genom Kommissionslandmätar-
 ren O. Tengwall uppgjord plan.

1887
 Dec. 31 ^{näst} Underföregående och detta år
 upptagit:

<u>Dalkärsmossen:</u>		Kronor	
Diket a, längd 505 meter		379	,
af b, " 400 "		300	"
<u>Westerhultsmossen:</u>			
Diket d, längd 510 meter		637	50
<u>Hägermossen:</u>			
Diket i, längd 420 meter		434	50
" k, " 777 "		804	,
<u>Järnäs-mossen:</u>			
Diket p, längd 238 meter		246	50
" q, " 280 "		290	,
" aa, " 654 "		1350	"
" ab, " 460 "		476	"
" ac, " 460 "		476	"
" ad, " 460 "		476	"
" ae, " 460 "		476	"
" af, " 450 "		466	"
" &, " 67 "		69	50
" y, " 155 "		160	50
Årsumma		7041	50

Afskrift

T

2*0009

Tillhör den af Kong. Majt: den 17 Septbr 1886 nådigt
gillade arbetsplan. Stockholm den 6 Oktbr 1886.

Carl A. Beijer.

A. M. Lindgren.

Protokoll rörande undersökning
för afdikning af prästförande
massor vid landtegendomen
Sickelsjö uti Götthunda socken
af Glanshammars härad och
Örebro län; förättad åren 1885-1886.

År 1885 den 15 Augusti. Sedan Godsegarne vice Hä-
radshöfdingen Herman Behm uti skrifvelse af
den 1 Juni 1885 annodat mig att, på grund af 26 § 1 mom.
grundlagen 3 uti Kong. Majt: förnyade nådiga Landtmåteri
Instruktion af den 6 Augusti 1864, tillhandlagas dele-
garne uti Sickelsjö gods med de åtgärder, som, enligt
gällande författningar, kunde erfordras för erhållan-
de af län nr Odlingsskondan för afdikning och odling
af sanda marker, tillhörande Sickelsjö 4 mantal präst
och 1 mantal herustadt-äteri samt derunder lydande
hemmanen N:2 $\frac{3}{16}$ mantal Ba och $\frac{1}{16}$ mantal Bb, N:3 $\frac{3}{8}$ mantal
Cc, N:4 $\frac{7}{32}$ mantal Da, $\frac{1}{8}$ mantal Dc och $\frac{1}{8}$ mantal Dd,
N:5 $\frac{3}{16}$ mantal Ea och $\frac{7}{32}$ mantal Ec, N:6 $\frac{7}{32}$ mantal Fa,
 $\frac{1}{32}$ mantal Fc' och $\frac{1}{32}$ mantal Fc'', N:7 $\frac{3}{16}$ mantal Ga
och $\frac{1}{16}$ mantal Gb, N:8 $\frac{5}{64}$ mantal Ia och $\frac{1}{8}$ mantal Ic,
N:10 $\frac{1}{64}$ mantal Lc' uti Jämsås, Götthunda socken, Glans-
hammars härad och Örebro län, som ejas till $\frac{1}{3}$ del
af Notarien Alfred Behm och till $\frac{2}{3}$ del af vice Häradshöf-
dingen Herman Behm; och sedan det vid undersök-

Lösen 7 kr 50 öre

ning derom blifvit uttrö²t, att åtskilliga grostföran-
de och till odling odugliga mossar voro belagna i bland
odlingslägenheterna, samt jordegarne, för att vinna
trygghet för odlingsföretaget, äfven förkallat under-
sökning för en utdikning af dessa mossar, hvartill
de förnått sig vilja begära understöd från Statens
sida af för sådant ändamål anslagna medel; så
företogs, samtidigt med undersökningen för od-
lingsföretaget, äfven undersökningen för berörde
mossafdikning, och antecknades härnäst följande:

1:o Att de i fråga varande mossarne voro: Dalkärnmossen,
Westerhultsmossen och en del af Hägermossen
inom Träskeljö område samt Järnåsmossen och en
del af Hägermossen inom Järnå område.

2:o Att berörde mossar, af hvilka Westerhultsmossen
och Järnåsmossen ansågos vara de mest grostförande,
lägo inuti och invid odlingslägenheterna i nivå
med dessa, höjande sig dock inåt mitten ända
till 2 meter öfver laggarne, såsom för dylika mossar
är vanligt, med ett vexlande djup mellan 1 och 4
meter, på ett bottenlager af svämmer.

3:o Att mossarnes yttre belädnad utgjordes af mar tall
närmast laggarne, blandad med getross, längre
inåt af ännu tallbuskar i blandning med gräs,
bräckeris, hjörtrorblad och lavar, men för öfrigt af
Sphagnum, hjörtrorblad och lavar; och att från
Järnåsmossen åtskilliga rötterölar förekommo.

4:o Att mosslaget, hvilket i de skoglösa delarna be-
fanns vara föga förnåttadt, hufvudsakligen be-
stod af hvitmoss / Sphagnum / till omvexlande djup

på dy med inbäddadt trävirke, samt föreföll fastare
på Dalkärrens mossen, Westerhults mossen och Håger-
mossan, hvilka äfven voro mera skogbeväxta, än
på Järnasmossan.

5:o. Att mossarne voro belägna uti den floddal,
som varit bevarad af sjön Hjelmarens vatten-
variation, och vid laggarne innehade ett höjd-
läge af omkring 10-10,5 meter öfver ett horison-
talplan, som tagits till grund för afvägningar-
na och hvarifrån alla höjdmått räknas, förlagdt
10 meter under Hjelmarens före sjöansättningen
innehafva medelvattentyta, som bestämnes
af det så kallade Arninge märke - i förkortning
betecknadt A^m , samt följaktligen nästan i nivå
med nämnda vattentyta och, då sjöns vattenvaria-
tion före sjöansättningen räknats till 4 fot eller
1,2 meter samt dess högsvattentyta räknats 2 fot
eller 0,6 meter högre än medelvattentytan; vid
flodtid delvis öfveröfverräknats.

6:o. Att mossarnes närmaste omgifning utgjordes
af förenämnde odlingslägenheter, uppgående
till ett yterinnehåll af omkring 600 hektar, der-
näst af Litselsjö och Järnäs förent odlade jord
uppgående till en areal af omkring 225 hektar,
hvilka anräden voro belägna uti samma flod-
dal, som för öfrigt begränsades af skogbeväxta
höjder på alla sidor utom mot sjön Hjelmaren.

7:o. Att den del af sjön Hjelmaren, som ligger
emot förenämnde floddal, egentligen utgöres
af en visshjintande smal vik, den så kallade

Fröshammarsviken, hvars bredd varierar från omkring 500 till omkring 2000 meter, och att öster om nämnde vik jernväg finnes odlade trakter och odlingslägenheter, hvilkas omfång inte kunnat så nogat uppskattas, men likväl äro rätt betydliga och utsatta för allfögenhet af de i fråga varande mosstrakternas frostländighet.

8:o. Att berörda mosstrakter visserligen inte helt och hållet förestört skördar eller förorsakat total missväxt, men deras frostländighet ofta visat sin föstörande verkan, då afkastningen af jorden vid för öfrigt god skötsel varit ringa och spannmålen ej varit fullvärdiga, utan benämd med slösd.

9:o. Att en fullständig torrläggning af Järnåsmossen till botten visserligen inte syntes möjlig i anseende till mossens stora djup och traktens högvattenyta efter sjöanläggningen, men en torrläggning till 4 å 5 fots djup eller på 1.5 meter deremot numera utförbar sedan Hjelmarens högvattenstånd blifvit nedtill till 5 fot eller 1.5 meter och är ytterligare efter sjöanläggningens fullbordan, som antagits vara att föråtkna under år 1887, komme att ned sättas till 6 fot eller omkring 1.8 meter under Arninge märke, samt sjöns högvattenyta derefter inte skulle komma att ställa sig högre än 4 fot eller 1.2 meter under samma märke, hvilken torrläggningsåtgärd dock ansågs komma att emåningom förändra

mossarnes yttre beklädning, genom att fram-
kalla annan vegetation på desamma, och
möjligen göra dem skogsbärande samt i ej
ringa mån förebygga deras skadliga inver-
kan på vegetationen i den omgifvande rej-
den, under förutsättning att de derjemte
afdikas.

10:o. Att något hinder för mossafdikningen
icke förefinns vidare är att tiden för sjö-
sänkningens fullbordan fånge afhållas, för
så vitt mossarnes höjdläge sådant fordra-
de, och att de oflöppesgrävar, som komma
att nyttjas från bredvid liggande odlingslä-
gheter och tillika tjena att afföra vattnet
från mossdikena, först fånge fullbordas.

11:o. Att någon ansökan om bidrag af Stats-
medel för nu i fråga varande utdiknings-
företag icke tillförene varit ingifven el-
ler plan derför upprättats, och att i närhe-
ten ej heller finnes något liknande fö-
retag, som förut varit med Statsmedel
understödt, då det Statslän, som utgått
till Hjelmaresvårningsföretaget, hvilket
afser att genom nedsättande af sjöns vatten-
yta vinna odlingsbar mark, icke kan an-
ses vara utlemmadt för de sanka mar-
kernas afdikning.

12:o. Att förnämnda sjösvårningsföretag,
som enligt tillhandahållna syn- och andra
handlingar afser att genom nedsättande

af sjön Hjelmarens vattenyta möjliggöra
utdikning och odling af omkring 15 000
hektar karrängar och träskmarker, hvilka
spänt varit af nämnda sjös höga vatten-
stånd besvärade, hvar förbättringen upp-
skattats till omkring 36 000 quadratref eller
så kallade vinstref, och enligt förslagens
gjord berättelse ansetts med följa en kost-
nad af omkring 3 millioner Kronor, eller i
det närmaste 85 Kronor för hvarje vinstref,
deraf $\frac{2}{3}$ delar erfordrats för vattenytans sänka-
ning till förslaget djup och $\frac{1}{3}$ ålagts Ljösänk-
ningsbolaget för uppmuddring af segel-
der till 7 fots segeldjup, hamnanläggning-
ar o. d. hvaraf företaget inte dragit nå-
gon nytta, ej heller njutit något annat su-
derstöd af Staten än ett lån af 2 millioner
Kronor, ursprungligen mot 5 procent ränta
från lyftningsdagen och skyldighet att
från och med år 1888 begynda lånets amor-
tering med en annuitet af 8 procent,
deraf 5 procent ränta af oguldnat ka-
pitalet och återstoden såsom kapital-
afbetalning, hvilka vilkor liksom enligt
1885 års Riksdags beslut jemkats såm-
da, att räntan blifvit nedsatt till $4\frac{1}{2}$ pro-
cent för år och Ljösänkingsbolaget fått
anstånd med dess erläggande för åren
1886 till 1890, under hvilka år den lagges
till kapitalet mot skyldighet att vid slutet

af hvartera året 1891, 1892, 1893, 1894 och 1895 erlägga $4\frac{1}{2}$ procent ränta på hela det genom föregående årens räntetillägg ökade kapitalet, samt att vid slutet af år 1896 och följande år till lånet blifvit slutbetalt erlägga en annuitet af 8 procent, deraf $4\frac{1}{2}$ procent ränta på o. guldna lånebeloppet och återstoden såsom kapitalafbetalning.

13:o. Att de i fråga varande mossarna, hvilka sammantagda areal uppgår till 211,515 hektar, vid synförrättning för Hjelmsjöns och Lvisjöns sjöarvskningsföretag, enligt lagen om dikebyggnad och annan afledning af vatten af den 20 Juni 1879, genom gradering i vanlig ordning upprekattats till ett värde af 74,991, kvadratrek för och 93,8845 kvadratrek efter sjöarvskningen och således ansetts vinna en förbättring af 19,7854 kvadratrek eller så kallade vinstrek, hvarest, enligt ofvan nämnda kalkyl öfver sjöarvskningskostnaden, alltså belöper 1681,76 kronor af nämnde kostnad och anskaffning 1120 kronor af det till Sjöarvskningsbolaget utlemnade Statslån.

Efter det dessa utredningar genom medersökning på stället varit samt mossarnes lutningsförhållanden blifvit genom afvägring utränta, och sedan särskildt dikebyggsförslag med ledning härpå blifvit

upprättadt och undersökningen sålunda
under nedannämnde dag fullbordadt; så
afgafs angående dikeeringsföretaget i sin
helhet ett särskildt betänkande, som bilades
undersökningshandlingarne, hvarefter
förrättningen förklarades slutad.

Örebro den 13 Mars 1886.

På embetets vägnar:

O. Tengvall

Kommissions landtmätare.

Bestrefning

öfver frostförande massor tillhörande lant-
gendomen Licksjö och derunder lydande
hemman i Järnäs af Göttnunda socken,
Ekarshammars härad och Örebro län, för hvil-
kas utdikering Statsanslag sökes; författad år 1885-1886.

Landskaps namn eller socken.					Aft.		Summa	
					innehåll		Yttinnehåll	
					Sk.	Ar.	Sk.	Ar.
79. a	Hvitmasse,	m. djup	3 meter.	Westerhultsmossen	6.42.6.			
79. b.	do	;	" 3 meter	"	6.01.5.			
79. c	do	;	" 3. meter	"	5.60.5.			
79. d	do	;	" 2,5 meter	"	5.93.4.			
79. e	do	;	" 2,5 meter	"	6.23.2.			
79. f.	do.	;	" 2,5 meter	"	6.49.5.		36.	70.7.
203. a	do	;	" 2 meter	Flägermassen	3.16.5.			
203. b	do	;	" 2 meter	"	5.43.1.			
203. c	do	;	" 1 meter	"	40."			
203. d	do	;	" 2 meter	"	2.34."			
203. e	do	;	" 3 meter	"	3.55.7.			
203. f.	do	;	" 3 meter	"	4.43."			
203. g.	do	;	" 3 meter	"	6.01."			
203. h	do	;	" 2 meter	"	4.73."			
203. i	do	;	" 1 meter	"	8."			
203 k	do	;	" 1,5 meter	"	3.18."			
203 l	do	;	" 1 meter	"	11.7.			
203. m.	do	;	" 1 meter	"	34.5.		33.	78.5.
Öfverföres							70.	49.2.

					Öfverfordt ²		70. 49. 2.	
320.	Hvitmoss	; m. djup	1,8 meter.	Dallkärrsmossen	1. 06. 7			
321.	do	; "	1,2 meter.	"	22. "			
322.	do	; "	1 meter	"	1. 62. 7.			
323.	do	; "	1,6 meter	"	8. 14. 6			
324.	do	; "	2 meter	"	10. 83. "			
325.	do	; "	2 meter	"	10. 44. 4.	32. 83. 4.		
469.	Kärr	; Betesmark		Flägermassen	19. "			
470.	Hvitmoss	; m. djup	2 meter; marskog	"	2. 16. 9.			
515.	Kärr	; Betesmark		"	14. "			
516.	Hvitmoss	; m. djup	2 meter; marskog	"	3. 05. "	5. 54. 9.		
875.	do	; "	3 meter	järnsmossen	4. 22. "			
876.	do	; "	3 meter	"	4. 40. "			
877.	do	; "	3,5 meter	"	4. 52. 5.			
878.	do	; "	3,5 meter	"	4. 65. 5			
879.	do	; "	3,5 meter	"	4. 22. 5.			
880.	do	; "	3,5 meter	"	3. 83. "			
881.	do	; "	3,5 meter	"	3. 62. 5.			
882.	do	; "	2 meter	"	3. 21. 5.			
883.	do	; "	1,5 meter	"	2. 21. "			
884.	do	; "	1 meter	"	22. "			
887.	do	; "	1 meter	"	16. 5.			
888.	do	; "	1,5 meter	"	2. 50. "			
889.	do	; "	2 meter	"	2. 36. "			
890.	do	; "	1,5 meter	"	2. 52. 5.			
891.	do	; "	3 meter	"	3. 71. "			
892.	do	; "	3,5 meter	"	2. 56. "			
893.	do	; "	3,5 meter	"	1. 44. "			
894.	do	; "	3,5 meter	"	47. 5.			
Öfverfors ²					50. 86. 0.	108. 87. 5.		

					Överfördt	50. 86. 0	108. 87. 5			
895.	Hvitmoss;	m. djup	3,5 meter	Järn ² as ² massan		6. 06. 5.				
896.	do	;	"	3,5 meter	"	6. 15. 5.				
897.	do	;	"	3,5 meter	"	6. 11. .				
898.	do	;	"	3,5 meter	"	6. 41. 5.				
900.	do	;	"	3,5 meter	"	6. 06. 5.				
901.	do	;	"	3,5 meter	"	5. 70. 5.				
902.	do	;	"	3,5 meter	"	5. 50. .				
903.	do	;	"	3,5 meter	"	5. 37. 5.				
904.	do	;	"	2 meter	"	4. 39. .	102. 64. 0.			
Summa						— — —	211. 51. 5.			

Haraf tillhör Sicksjö	103. 32. 6.
" " Järn ² as ²	108. 18. 9.

Örebro den 13 Mars 1886.

Fämbetets vägnar:

O. Tengvall

Kommissionslandtmätare.

Kostradaförslag

för utdikning af frostförande massar Tillhörande
landtegendomen Lickelsjö och dermed lydande
hemman i Järnäs uti Götthunda socken af Örebro
län, hvar till län räkes från Odlingssondens.

Dagsverkspris 2.50 Kronor.

	Arbetets omfång				Skrädd kostnad		Summa		Anmärkingar.
	meter	qv.m.	kuh.m.	kvadr.	Kr.	ör.	Kr.	ör.	
<u>Dalkärromassan:</u>									
Diket a. Längd 505 mtr, djup 1,5 meter, bottenbredd 0,5, dagbredd 1,5 mtr Gräpning i mossjord med trävirke	—	—	758.	0,50	379.	..			
Diket b. Längd 920 mtr, djup 1,5 meter, bottenbredd 0,5 mtr, medelbredd i dagen 1,5 mtr Gräpning i mossjord med trävirke	—	—	1380.	0,50	690.	..			
Diket c. Längd 816 mtr, djup i medeltal 1,5 mtr, bottenbredd 0,5 mtr, medelbredd i dagen 1,5 mtr Gräpning i mossjord med trävirke	—	—	1224.	0,50	612.	..	1681.	..	
<u>Westerhultsmassan:</u>									
Diket d. Längd 510 mtr, medel djup 2 mtr, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 2 meter. Gräpning i mossjord med trävirke	—	—	1275.	0,50	637.	50			
Diket e. Längd 480 meter, medel djup 2,2 meter, bottenbredd 0,5 mtr, medelbredd i dagen 2,2 meter. Gräpning i mossjord med trävirke	—	—	1531.	0,50	765.	50			
Diket f. Längd 450 meter, medel djup Öfverföras	—	—	—	—	1403.	..	1681.	..	

O ² verfordt		—	—	1403.	1681.
2,2 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 2,2 meter					
Grävning i mossjord med travirke		—	—	1436. 0,50	718. "
Diket g. Längd 465 meter, medeldjup					
1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter					
Grävning i mossjord med travirke		—	—	963. 0,50	481. 50
Diket h. Längd 490 meter, medeldjup					
1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter					
Grävning i mossjord med travirke		—	—	1014. 0,50	507. "
<u>Hagermospen:</u>					3109. 50
Diket i. Längd 420 meter, medeldjup					
1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter					
Grävning i mossjord med travirke		—	—	869. 0,50	434. 50
Diket k. Längd 777 meter, medeldjup					
1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter					
Grävning i mossjord med travirke		—	—	1608. 0,50	804. "
Diket l. Längd 230 meter, medeldjup					
1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter.					
Grävning i mossjord med travirke		—	—	476. 0,50	238. "
Diket m. Längd 270 meter, medeldjup					
1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter.					
Grävning i mossjord med travirke		—	—	600. 0,50	300. "
O ² verfordt		—	—	1776. 50	4790. 50

² Öfverfördt					1653.50	7581.50
Diket u. Längd 423 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 mtr, medelbredd i dagen 1.8 mtr.						
Gräpning i mossjord med trävirke		—	—	875.0,50	437.50	
Diket v. Längd 415 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 mtr, medelbredd i dagen 1.8 meter.						
Gräpning i mossjord med trävirke		—	—	859.0,50	429.50	
Diket w. Längd 400 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 meter, medelbredd i dagen 1.8 meter.						
Gräpning i mossjord med trävirke		—	—	828.0,50	414.	
Diket x. Längd 67 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 mtr, medelbredd i dagen 1.8 meter.						
Gräpning i mossjord med trävirke		—	—	139.0,50	69.50	
Diket y. Längd 155 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 mtr, medelbredd i dagen 1.8 meter.						
Gräpning i mossjord med trävirke		—	—	321.0,50	160.50	
Diket z. Längd 243 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 mtr, medelbredd i dagen 1.8 meter.						
Gräpning i mossjord med trävirke		—	—	503.0,50	251.50	
Diket a. Längd 340 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 mtr, medelbredd i dagen 1.8 meter.						
Gräpning i mossjord med trävirke		—	—	704.0,50	352.	
Öfverfördes		—	—	—	3768.	7581.50

Åfverfordt		—	—	—	3768.	7581. 50
Diket a. Længd 220 meter, medeldjup 1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter. Grävning i mossjord med traviske		—	—	455. 0,50	227. 50	
Diket b. Længd 205 meter, medeldjup 1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter. Grävning i mossjord med traviske		—	—	424. 0,50	212.	
Diket a a. Længd 654 meter, medeldjup 2 meter, bottenbredd 0,6 mtr, medelbredd i dagen 2 meter. Grävning i mossjord med traviske		—	—	2700. 0,50	1350.	
Diket a b. Længd 460 meter, medeldjup 1,8 meter, bottenbredd 0,5 mtr, medelbredd i dagen 1,8 meter. Grävning i mossjord med traviske		—	—	952. 0,50	476.	
Diket a c. Længd 460 meter, medeldjup 1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter, Grävning i mossjord med traviske		—	—	952. 0,50	476.	
Diket a d. Længd 460 meter, medeldjup 1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter. Grävning i mossjord med traviske		—	—	952. 0,50	476.	
Diket a e. Længd 460 meter, medeldjup 1,8 meter, bottenbredd 0,5 meter, medelbredd i dagen 1,8 meter. Grävning i mossjord med traviske		—	—	952. 0,50	476.	
Åfverfors		—	—	—	7461. 50	7581. 50

	Oxforsfordt	—	—	—	7461.50	7581.50
Diket a.s.	Längd 450 mtr, medeldjup 1.8 mtr, bottenbredd 0.5 meter, medelbredd i dagen 1.8 meter.					
	Gräpning i mossjord med travirke	—	—	932.050	466.	
Diket a.g.	Längd 440 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 meter, medelbredd i dagen 1.8 meter.					
	Gräpning i mossjord med travirke	—	—	911.050	455.50	
Diket a.k.	Längd 430 meter, medeldjup 2 meter, bottenbredd 0.6 meter, medelbredd i dagen 2 meter.					
	Gräpning i mossjord med travirke	—	—	1118.050	559.	
Diket a.i.	Längd 410 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 meter, medelbredd i dagen 1.8 meter.					
	Gräpning i mossjord med travirke	—	—	849.050	424.50	
Diket a.k.	Längd 482 meter, medeldjup 2 meter bottenbredd 0.6 meter, medelbredd i dagen 2 meter					
	Gräpning i mossjord med travirke	—	—	1253.050	626.50	
Diket a.l.	Längd 385 meter, medeldjup 1.8 meter, bottenbredd 0.5 meter, medelbredd i dagen 1.8 meter.					
	Gräpning i mossjord med travirke	—	—	797.050	398.50	10391.50
Undersökningens kostnad, arbetslönerna, redskapstillning o. d.		—	—	—	—	1827.
	Summa	—	—	—	—	19800.
Anmär.	Aflopsgräpar och diken i mossarnas yttergränser tillhöra Lickelöja odlingsföretag					

N:1 och hafva blifvit upptagna i
kostnads summer för nämnda
företag samt följaktligen inte här
öfvan beräknats. Enahanda förhåll-
ande är det med afloppsgräf-
varne A⁸ och A¹⁰ uti Hågermossen.

För den denna allmänna regel
undantages likväl diket K som
icke angränsar odlingsföretaget
och som följaktligen gräfs i
mossafdikningen.

Öf öfvanstående summer
belöper för mossarne inom

Lickelsjö område	—	—	—	—	—	—	7800.
Järnäs område	—	—	—	—	—	—	12000.
Summa	—	—	—	—	—	—	19800.

Örebro den 13 Mars 1886.

För embetets vägnar:

O. Tengvall

Kommis sions landtmätare.

Arbetsplan för Lickelsjö mossafdikning N° 1.

	Kr.	¹ ör	Kr.	² ör
Under år 1887 utföras följande arbeten:				
Dalkärrsmossen: Diket a	379.			
Westerhultsmossen: Dikena d, e, f, g och h	3109.	50		
Arbets tillsyn, redskapslitning o. d.	471.	50	3960.	
Under år 1888 utföras följande arbeten:				
Dalkärrsmossen: Diket b	690.			
Hägermossen: i, k, l, m, n och o	2791.			
Arbets tillsyn, redskapslitning o. d.	479.		3960.	
Under år 1889 utföras följande arbeten:				
Dalkärrsmossen: Diket c	612.			
Järnäs-mossen: Dikena x, y, z, ä, å, ö, aa och ab.	3099.			
Arbets tillsyn, redskapslitning o. d.	249.		3960.	
Under år 1890 utföras följande arbeten:				
Järnäs-mossen: Dikena ac, ad, ae, af, ag, ah och ak	3535.			
Arbets tillsyn, redskapslitning o. d.	425.		3960.	
Under år 1891 utföras följande arbeten:				
Järnäs-mossen: Dikena p, q, r, s, t, u, v, w, ai och al	3757.	50		
Arbets tillsyn, redskapslitning o. d.	202.	50	3960.	
<u>Summa</u>			19800.	

Örebro den 13 Mars 1886.

På embetets vägnar:

O. Tengvall

Kommissionslandtmätare.

Grafningstabell öfver diken vid Lideelsjö mossafdikning N:1.

			Gräfningsdjup.	Stämbrädd.	Öfverbrädd.				Gräfningsdjup.	Stämbrädd.	Öfverbrädd.
			meter.	meter.	meter.				meter.	meter.	meter.
<u>Dalkärrmossen:</u>							Mid punkten	K ²	2,268.	0,5	2,268.
Diket	Mid punkten	B ¹	1,233.	0,5	1,233.		Mid diket	M.	1,700	0,5	1,700
	"	B ²	1,754.	0,5	1,754.		Mid punkten	K ³	1,784	0,5	1,784
	"	B ³	1,754.	0,5	1,754.		Mid afloppsgröfven	A ²²	1,447	0,5	1,447.
	"	B ⁴	1,454.	0,5	1,454.	Diket	Mid afloppsgröfven	A ⁸	1,881.	0,5	1,881.
	"	B ⁵	1,325.	0,5	1,325.		Mid punkten	M.	2,077	0,5	2,077.
	Mid diket	C.	1,646.	0,5	1,646.		Mid diket	K.	1,519.	0,5	1,519
Diket	Mid punkten	C ¹	1,121.	0,5	1,121.		Mid diket	d ⁷⁰⁰	1,472	0,5	1,472
	"	C ²	1,772.	0,5	1,772.	<u>Järnasmossen.</u>	Mid afloppsgröfven	A ²⁷	1,496.	0,6	1,496.
	"	C ³	1,612	0,5	1,612.		Mid diket	a	1,889.	0,6	1,889.
	"	C ⁴	2,457.	0,5	3,302.		"	Z	2,714	0,6	2,714
	"	C ⁵	1,495	0,5	1,495		"	Y.	2,234.	0,6	2,234
	"	C ⁶	1,700	0,5	1,700.		"	X	1,817.	0,6	1,817.
	Mid diket	B.	1,646.	0,5	1,646.		Mid punkten	aa ¹	1,578	0,6	1,578.
	Mid sjöstrandur	C ⁷	1,375.	0,5	1,375.	Diket	Mid punkten	ak ¹	1,884.	0,6	1,884
<u>Westerhultsmossen:</u>							Mid diket	ak	2,423	0,6	2,423
Diket	Mid punkten	f ¹	1,876.	0,5	1,876		"	al	2,205.	0,6	2,205.
	"	f ²	2,279.	0,5	2,279.		"	at	1,963	0,6	1,963.
	"	f ³	2,412	0,5	2,412.		Mid punkten	ak ²	1,419	0,6	1,419
	Mid diket	d ⁴⁰	1,829.	0,5	1,829	Ämn. Öfriga i profilen upptagna diken och grafvar tillhöra Lideelsjö odlingsföretag N:1.					
<u>Hägermossen:</u>											
Diket	Mid punkten	K ¹	1,563	0,5	1,563.						

Örebro den 13 Mars 1886.

Förmånetets vägnar:
O. Tengvall

Betänkande

rörande i fråga satt afdelning af frostförande mossar vid Lickelsjö och Järnäs, uti Gotthunda socknen, Glanshammars härad och Örebro län, afgifvet vid undersökning härom år 1886.

Såsom undersökningsprotokollet närmare visar, hafva jagme till Lickelsjö gods, Herrar vice Häradshofdingen Herman Behm och Notarien Alfred Behm, satt i fråga att, för minskande af frustländighet å odlade och odlingsbara trakter i den floddal, som omgifver den så kallade Tröskhammarsviken af sjön Hjelmaren, utdela inom nämnde floddal belagna frostförande mossarne Dalkärrsmossen, Westerhultsmossen, Hågermossen och Järnåsmossen, utpiggande till en areal af omkring 211 hektar tillhörande Lickelsjö fyra mantal präst och ett mantal kornstätt-säteri samt derunder lydande hemmanen N: 2 $\frac{3}{16}$ mantal Ba och $\frac{1}{16}$ mantal Bb, N: 3 $\frac{1}{8}$ mantal Cc, N: 4 $\frac{7}{32}$ mantal Da, $\frac{1}{8}$ mantal Dc och $\frac{1}{8}$ mantal Dd, N: 5 $\frac{3}{16}$ mantal Ea och $\frac{7}{32}$ mantal Ec N: 6 $\frac{7}{32}$ mantal Fa, $\frac{5}{32}$ mantal Fc¹ och $\frac{1}{32}$ mantal Fc², N: 7 $\frac{3}{16}$ mantal Ga och $\frac{1}{16}$ mantal Gb, N: 8 $\frac{5}{64}$ mantal Ia och $\frac{1}{8}$ mantal Ic, N: 10 $\frac{1}{64}$ mantal Lc¹ uti Järnäs, Gotthunda socknen, Glanshammars härad och Örebro län, och för dessa företag ämnat begära understöd från Statens sida af för sådant ändamål anslagna medel.

Med undersökningen härom har inkommit:

att de i fråga varande mossarne för sjön Hjelmarens sänkning legat nästan i nivå med floddalens medelvattenyta och höjt sig något derutöver

inåt mitten samt vid högvattenstånd till stor del
öfversvammats, men nu, sedan vattenståndet i Fjäl-
mareu beläpuit genom sjöankningen rätt betydligt
nedsatt, fått ett gynsamare höjdläge i förhållande
till traktens högvattenyta;

att vattengolar ike desto mindre föreskomma
på mossarnes högst belägna punkter, hvilka
ike ens under somrarne vid långvarig torlek
öfverlämnas eller bortdrusta;

att mossarne innehålla ett djup af ända till
4 meter till botten, som består af temligen fast
svamlara, till färgen blågrön;

att deras yttre belägnad hufvudsakligen består
af hvitmossor / *Sphagnum* /, lavar och krypväxter,
med en del markskar af tall mot laggarne, otill-
räckliga att förhindra spridning af de kalla dimmor,
som, i anledning af mossarnes vattensjuka tillstånd
nödvändigt måste uppstå i desamma;

att deras öfversta lager, till 1 meters djup och derut-
öfver, hufvudsakligen består af mer eller mindre
förmultnad hvitmossa / *Sphagnum* / och deras un-
dra lager af mera förmultnad mossdy allt med
inbäddadt trävirke;

att deras närmaste omgifning består af odlade
fält och odlingslägenheter till betydligt omfång,
för hvilkas tillgodogörande jordegarne på vid-
kanas dryg sjöanknings- och odlingskostnad
och hvilka måste häfda på bästa sätt, för att
kunna bära denna kostnad;

att floddalen för öfrigt begränsas dels af skogbevässta

smärre höjder, hvilka verka så, att upprätigande kalla
dimmor länge kvarstanna och utbreda sig i floddalen,
men likväl inte hindra att dessa dimmor äfven sprida
sig utom floddalen, dels af sjön Hjelmaren, som ligger
en sidan af floddalen äfven; och slutligen

att odlade och för öfrigt väl brukade delar af floddalen
inte lemnat fullvärdig säd, ehuru jorden varit synnerli-
gen frölig och ändamålsenlig gödning ej saknats.

Af dessa omständigheter framgår otvetydigt, att de i
fråga varande mossarne äro frosthårder, som, genom
att utsprida kalla dimmor, utöfva skadlig inverkan på
de odlade växternas utveckling i deras närmaste omgivning,
och, då dimmorna äfven kunna föras längre bort,
otvetydigt inverka störande på vegetationen
inom ett ännu större område än den floddal,
hvarinom mossarne äro belägna.

Att förelomma dessa verkningar helt och hållet synes
omöjligt, då mossarne i auscende till sitt stora djup
och bottenens läge under markens höjvattenyta inte kunna
fullständigt torrläggas; men att minska olägenheterna
ganska väsentligt, genom en afdikning till så stort djup,
som trästens höjvattenyta medgifver, och framkallande
dymedelat af en annan vegetation å desamma, deremot
utförbart, ehuru emot en kostnad, som mossarne
själfva genom att lemnas någon afkastning inte torde
försänta, för än möjligen efter en lång följd af år
och åtminstone aldrig återgålda.

Då emellertid den skada de synas utöfva på vegetatio-
nen i nejden, måste antagas vara af ganska stor be-
tydelse, efter som delarne uti Sirkelsjö i fråga sattu

en afdikning, som från deras sida skulle kräfa en
rätt betydlig kostnad, och då åtskilliga af ofvann anförda
omständigheter bekräfta att mossafdikningen är af
stor vigt för orten; anser jag mig hafva skäl till-
styrka densamme att utföras i enlighet med sär-
skildt uppgjättade; härvid bilagde karta, profiler
och kostnadsförslag.

Och som berörda afdikning, hvarä, enligt Låkan dennes
önskan, föreslås benämningen "Lickelsjö mossaf-
dikning N:1", synes vara af allmännyttig beskaffenhet
och förty nke bör af delegarne i Lickelsjö ensamt
bekostas, gifmer jag skäligt föreslå, att, på sätt
som för dylikaa afdikningar varit vanligt, såsom stats-
understöd af för ändamålet anslagna medel utan
återbetalnings skyldighet, bör lemnas $\frac{1}{3}$ del, eller 6600
Kronor, af hela den beräknade kostnadssumman,
som, enligt kostnadsförslaget uppgår till 19800 Kronor,
mot skyldighet för delegarne i Lickelsjö att påbörja
nämnde dikningsföretag redan under år 1887
och med minst $\frac{1}{5}$ del om året utföra detsamma under
en tid af 5 år eller före utgången af år 1891 samt att
underkasta sig den kontroll vid arbetets utfö-
rande, som kan befinnas nödig.

Örebro den 13 Mars 1886.

Fämbetets wagnar:

O. Tengvall

Kommissionslanttmätare.

con.
Exskriftens riktighet bestyrkes
ex officio

O. Tengvall